

EUDOCHIA ROBU: UN COD ARTISTIC AL TRECUTULUI PENTRU PREZENT ȘI VIITOR

DOI: 10.5281/zenodo.3631493
CZU: 75(478)(092)

Doctor habilitat în studiul artelor **Tudor STAVILĂ**
Institutul Patrimoniului Cultural

Summary. Eudochia Robu (30.12.1958, Borosenii-Noi village, Râșcani) established in the village Mitocul-Vechi of Orhei. Graduate of the Republican College of Fine Arts "Alexandru Plamadeala" (1974–1978) and of the Institute of Architecture, Sculpture and Painting in Saint Petersburg (1978–1986). Between 1986–1993 he works as a painting teacher at the School of Fine Arts for Children in Orhei. Member of the Union of Plastic Artists of the Republic of Moldova (1997). Personal exhibitions: Municipal Library "Bogdan-Petriceicu Hasdeu" (2003); the Exhibition Center of the Union of Plastic Artists of Moldova "Constantin Brancusi" (2004; 2009); Chisinau Organ Hall (2005); Organization for Security and Cooperation in Europe, Chisinau (2011); "Three Generations" Contemporary Art Exhibition (2016); National Museum of Ethnography and Natural History (2019). Between 1992–2019 he participates in national and international collective exhibitions organized by the Union of Plastic Artists of Moldova. She is present with works in the collections of museums in the Republic of Moldova and Romania.

Keywords: painting, color, exhibitions, time, rustic motif, metaphor, landscape.

Rezumat. Eudochia Robu (n. 30.12.1958, în satul Borosenii-Noi, Râșcani), stabilită în comuna Mitocul-Vechi, Orhei. Absolventă a Colegiului Republican de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” (1974–1978) și a Institutului de Arhitectură, Sculptură și Pictură din Sankt Petersburg (1978–1986). În anii 1986–1993 activează în calitate de pedagog de pictură la Școala de Arte Plastice pentru Copii din Orhei. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova (1997). Expoziții personale: Biblioteca Municipală „Bogdan-Petriceicu Hasdeu” (2003); Centrul Expozițional al Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova „Constantin Brâncuși” (2004; 2009); Sala cu Orgă din Chișinău (2005); Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Chișinău (2011); Expoziția de Artă Contemporană „Trei Generații” (2016); Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (2019). În anii 1992–2019 participă la expozițiile colective naționale și internaționale organizate de Uniunea Artiștilor Plastici din Moldova. Este prezentă cu lucrări în colecțiile muzeelor din Republica Moldova și România.

Cuvinte-cheie: pictură, culoare, expoziții, timp, motiv rustic, metaforă, peisaj.

Fata cu baloane de săpun. 2014, u. p., 520 × 670 mm

Spulber. 2003, u. p., 680 × 805 mm

Oraș provincial. 2003, u. p., 580 × 620 mm

La granițele dintre milenii și-a făcut apariția un nume nou și original pe simezele artelor plastice contemporane de la noi – Eudochia Robu, ale cărei pânze, odată expuse la Saloanele Moldovei, s-au făcut imediat remarcate de public și experții în materie.

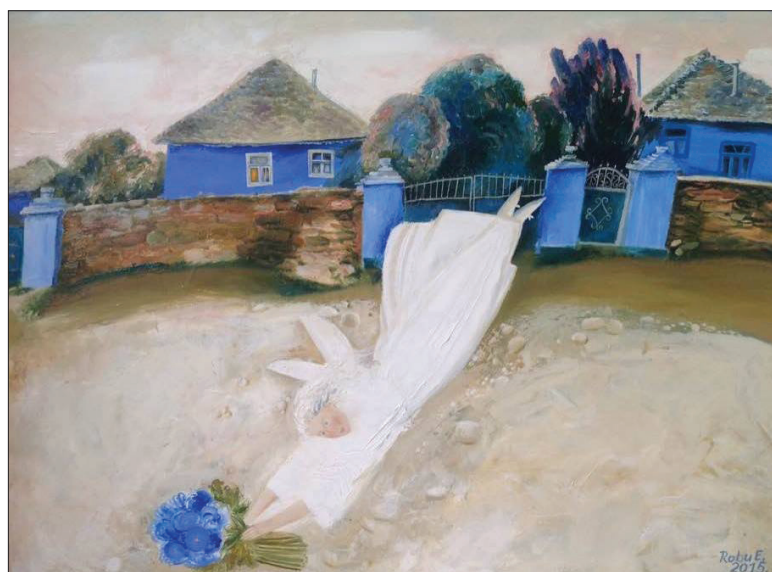
Având o formație clasică, Eudochia Robu și-a edificat de-a lungul anilor propria manieră stilistică. Personalitatea sa creatoare, constituită în urma unor studii academice, oferă, în cel mai firesc mod posibil, o realitate în imagini artistice bidimensionale care o definesc ca pe un artist autentic. În lucrările sale ideea face corp comun cu expresia, iar forma clasică a metaforei picturale pare să devină în timp emblematică.

Școlită în copilărie la lecțiile de broderie ale mamei, martoră a eforturilor oamenilor din satul în care s-a născut, Borosenii-Noi, Râșcani, de a-și face viața frumoasă la propriu, prin felul de a cinsti și promova arta populară, și-a clădit destinul artistic pe amintirile din copilărie de neuitat care au prins culoare și contur la Colegiul Republican de Arte Plastice „Alexandru

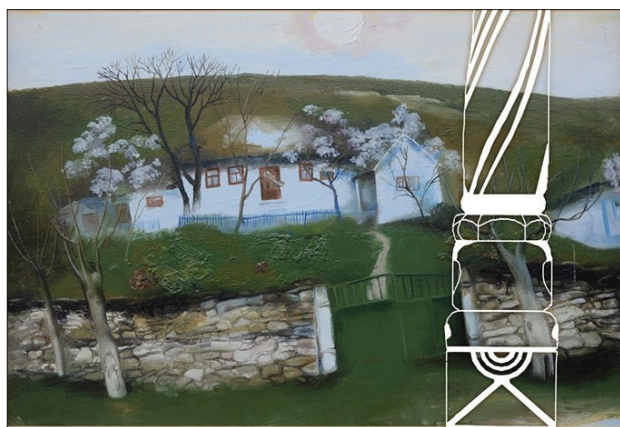
Plămădeală”, în clasa profesorului Ion Serbinov. Studiile la Institutul de Arhitectură, Sculptură și Pictură din Sankt Petersburg, în atelierul profesorului Evgheni Moiseenko, au conferit sens și profunzime înțelegerii sale a sensului creației. Mediul academic, dragostea juvenilă pentru marea Pictură Olandeză și arta Renașterii italiene, pentru impresionisti pe care o poartă de-a lungul vieții, renumitele muzee din Sankt Petersburg – Ermitajul și Muzeul Rus, în care i-a contemplat îndelung pe K. Korovin, V. Serov și M. Vrubel, mai târziu pe Modigliani, Giotto, El Greco aveau să influențeze ireversibil universul subconștientului său aflat în căutarea propriei identități artistice.

Revenirea la baștină a fost benefică. Mitocul-Vechi din vecinătatea bătrânului Orhei, unde s-a stabilit cu traiul împreună cu familia, i-a oferit imensul laborator al naturii de care avea nevoie, iar arta populară a continuat s-o inspire la nesfârșit.

Trei forme ale creației o definesc plenar pe Eudochia Robu: natura statică, peisajul și tablourile

Înger cu flori albastre. 2015, u. p., 580 × 780 mm

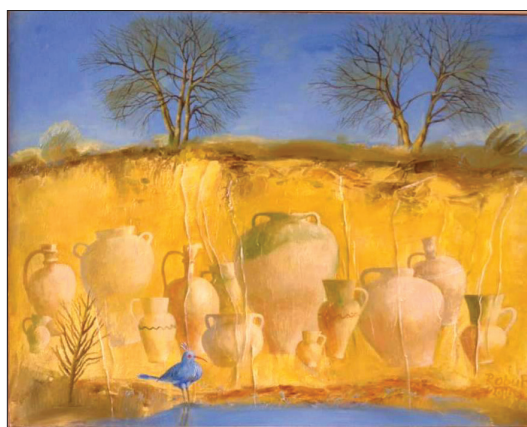
Reflecție, 2008, u. p., 900 × 780 mm

tematice, toate având tangențe cu realitatea înconjurătoare. Motivele și personajele din picturile sale (oamenii, păsările, arborii, plantele, pietrele), capătă semnificație de simboluri ancestrale.

Unicitatea meleagului natal o fascinează. Seria ***Buchete de duminică*** armonizează perfect cu condiția propriei feminități. „Pentru mine florile așa au și rămas, un nod care leagă sufletul omului de tot ce e frumos”. Motivele rurale, satul cu arhitectura lui simplă dar copleșitoare au intrat irevocabil în aria intereselor sale profesionale.

Lucrările Eudochiei Robu oferă un cifru al trecutului conectat la prezent și viitor. Pentru ea, „timpul este material” – el trăiește într-un nor, o pasăre, un stâlp sau o floare. Orheiul Vechi, leagănul unor civilizații rurale străvechi, locul la care revine mereu, transpare ca o personificare a timpului, iar piatra ca o expresie relevantă a acestuia. „Ador piatra, exclamă artista, și mai ales ce a putut făuri omul din ea!” – garduri, stâlpi de poartă, coloane de casă, hogașuri. Arta omului de la țară, mâna omului – atotdistrugătoare, dar și atotdistrugătoare, văzută prin prisma scurgerii timpului, durerea pentru frumusețile trecătoare ale satului palpită în seria de tablouri ***Butuceni***.

Creația Eudochiei Robu, un imn pietrei, purtătoare de mesaje spirituale, consună în acest sens cu creația marelui Mihail Greco. Este și un act civic, o încercare de a depozita în arhiva memoriei colective imaginile de altădată ale satelor din zona Orheiului – stradele, porți, case văruițe, prispe și coloane din piatră, folosind un limbaj metaforic. „Pictura are menirea de a îmbogăți realitatea cu niște plâsmuiri ale imaginației, dar poate avea și darul de a păstra frumusețea unor locuri sau obiecte care dispar, se sting, pier odată cu trecerea timpului”. Anume așa a fost realizată lucrarea ***Stâlp de casă*** – după ce văzuse cum în câteva clipe s-a risipit pridvorul unei case bătrânești părăsite. Și mai e ceva, spune autoarea: oricât de tare ar fi piatra, sufletul omului se dovedește a fi deseori mai tare ca ea, dăinuind în timp.

Pământ străbun, 2014, u.p., 520 × 670 mm

O visătoare. Visele sale, alimentate de lecturi, muzică și meditații despre viață, artă și timp ajung tocmai în spațiul îngerilor, cărora le oferă, cu drag și pietate, întinderea suavă a pânzelor sale. Lectura Apocalipsei s-a soldat cu tablourile intitulate ***Îngerii trâmbițând***, iar lectura Bibliei – cu ***Cina cea de taină***, o lucrare de proporții, elucidând freamătul așteptării unui miracol ce ar schimba destinul lumii. Totuși, îngerii săi de cele mai multe ori sunt întruchiparea oamenilor de alături, indispensabili vieții sale. Nimic exagerat. Armonie materie-spirit. Dragoste ca sentiment desăvârșit.

Își pune mereu imaginația la încercare. O joacă în hora unor culori frumoase și nuanțe fine. A încercat și non-figurativul, dar a renunțat. Face ceea ce simte. Experimentează cu sine însăși, pornind lucrarea prin a acoperi pânza albă cu tușe de culoare ce-i exprimă pe moment dispoziția și starea sufletească, finalitatea, deseori, conturându-i-se pe parcurs. De la acest joc de culori, treptat, se zămislește și prinde contur tabloul pe care îl finalizează după mai multe reveniri și căutări, procesul adoptând transmiterea unui mesaj cu imagini clare, limpezi, prin tușe sigure, existând o potrivire între limbajul liniilor și cel al emoțiilor.

Conceptului său despre artă ca un tezaur al memoriei, dar totodată generator de frumos și promotor de esențe, care trece ca un fir roșu prin creația Eudochiei Robu, subscrie și seria de altădată ***Personaje***. Ideea de a picta chipuri de oameni de pe fotografiile de epocă i-a venit după ce a tot adunat poze ale oamenilor plecați în lumea celor drepți, prezenți însă prin trăitorii de astăzi care le perpetuează suferințele și aspirațiile.

Așa se face că într-o epocă a dominației artei și creațiilor digitale cu stiluri și tendințe post-avangardiste Eudochia Robu revine la originile picturii care operează cu mesaje preluate din lumea copilăriei, transpuse într-o viziune contemporană cu o ancorare profundă în tradițiile artelor naționale. O abordare care face trimiteri la operele regretatului plastician Igor Vieru.

Suspendare în neant. 2017, u.p., 950 × 830 mm

Metafora ca figură de stil (în literatură), prin care sensul obișnuit al unui cuvânt obține o altă semnificație, în artele plastice prinde contur prin intermediul comparației vizuale aflate uneori în opoziție, cum ar fi cea de concret-abstract. Tendințele actuale încearcă o marginalizare a tuturor formelor de artă „clasice”, mai ales de către tinerii creatori care le cred desuete, în contradicție cu ceea ce ei consideră performanță. Eudochia Robu intră în polemica „clasic-modern” fără a polemiza. Ea își urmează, temerar, vocația și-și înmulțește „talantul” cel hărăzit de la naștere – a da expresie vizuală esenței umane.

Creația autoarei sfidează compromisurile și falsurile. Ea crede cu tot dinadinsul în mersul firesc al lucrurilor. Ca și arta fotografică a maestrului Mihai Po-

Amintiri. 2000, u. p., 710 × 700 mm

târniche, cu alte mijloace artistice dar în același limbaj al creației, lucrările sale se constituie într-un portret al timpurilor noastre,

Până și titlurile se citesc ca o poezie și detalii la portret: *Să nu uităm, Stogul de fân, Cireșul copilăriei, Melodie de iarnă, Flori albastre, Bindecuvântare, Adâncuri, Dor, Suspendare în neant, Îngerul cu cireșe albe, Inima pământului, Nor călător, Gheață și foc...*

BIBLIOGRAFIE

1. Eudochia Robu. Florile leagă sufletul omului de tot ce este frumos. În: *Limba Română*, nr. 3-4, anul XX, 2010.
2. Irina Nechit. Timpul trece peste noi ca un val invizibil. Interviu. În: *Jurnal de Chișinău*, nr. 11, august 2017.

Geană de dimineață. 2006, u. p., 430 × 530 mm